

Politiški pregled.

* **Državni proračun** za l. 1908. še vedno ni dogotovljen, ker zahteva finančno ministrstvo skoraj v vseh oddelkih črtanje večjih zneskov. Vsega skupaj bi finančni minister rad izčrtal okrog 100 milijonov kron. Finančni minister je v polnem obsegu pritril edino proračunu trgovskega ministrstva.

* **V dalmatinskem deželnem zboru** je predlagal poslanec Biankini, naj se povodom cesarjevega jubileja pomilostijo vsi emigranti, ki so iz kakršnegakoli vzroka prišli v konflikt z vojaškimi zakoni. Isti poslanec je predlagal naj se prizna veljavnost na zagrebškem vseučilišču napravljenim študijant. Predlog je bil sprejet. Zanj so glasovali tudi Italijani.

* **V moravskem deželnem zboru** pozivljejo Nemci vlado, naj nastopi proti Čehom, da ne bodo vplivali na starše, naj ne vpisujejo svojih otrok v nemške šole. Posl. B e r a n je dokazoval, da deželni šolski svet nemško strankarski. Kritikoval je tudi med Čehi in Nemci sklenjeno spravo.

* **V štajerskem deželnem zboru** je bil predložen proračun splošnega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1908., ki znaša 420.000 K, dočim je znašal l. 1906. še 286.553 K, l. 1905. pa samo 145.500 K.

* **Koroški deželni zbor** je razpravljal o računskih zaključkih za leti 1905. in 1906. L. 1905. je znašal preostanek 217.077,57 K, l. 1906. je pa zmanjkalo 20.987,62 K. Dežela je dolžna 6.898.211 K.

* **V nižnjavstrijskem deželnem zboru** so sprejeli volilno reformo. Posl. Seitz je očital krščansko-socialni stranki, da ni izpolnila obljube glede splošne in enake volilne pravice. V splošni kuriji voli Dunaj še 10 poslancev več. Za Dunaj v tej kuriji zadostuje triletno bivanje in starost 24 let. Tudi volilna dolžnost je sprejeta.

* **Solnograški deželni zbor** je izvolil jubilejski obzor, ki naj pripravi vse potrebno za cesarjev jubilej. Med predlogi sta bila načrt za nov lovski zakon in zakon za ustanovitev kmetijske šole v Solnogradu.

* **O jugoslovanskem ministru.** Predsednik dalmatinskega deželnega zbora dr. Ivčević, katerega ime se je tudi imenovalo med kandidati za jugoslovanskega ministra, izjavlja, da mu ni znano, kako so mogle nastati vesti o jugoslovanskem ministru in kako je prišlo pri tem njegovo ime v kombinacijo. Ako bi se sploh kdaj lotila vlada tega vprašanja, bi naletela na velike ovire že zaradi tega, ker sede jugoslovanski poslanci v dveh klubih ter bi se oba kluba težko zedinila za ministrskega kandidata.

* **Volitve v rusko dumo.** Dne 14. septembra so se pričele volitve v tretjo dumo. Zaradi novega volilnega zakona pri teh volitvah ne bo nikjer prodrla ljudska volja. Radikalni elementi so popolnoma potisnjeni v kot, pa tudi kmetje ne pridejo do veljave. Volilna agitacija je skrajno ovirana. Volilni oklici, seznamki kandidatov in govori niso dovoljeni. Posebno hud udarec je nova volilna instrukcija za kadete, ki niso legitimirani, a mestnim upravam je naročeno, da smejo glasovnice dajati le legaliziranim strankam. Glasovnice, ki jih niso izdale mestne uprave, niso veljavne. Vkljub vsemu temu terorizmu imajo opozicijske stranke trdno upanje na zmago.

* **Zopet mirovna konferenca.** Pri mehiškanski vladi so zborovali konzuli vseh srednjeameriških republik ter so sklenili, da se skliče kmalu v Washington mirovna konferenca.

* **Ogrsko.** Rumunska poslanca Vajda in dr. Popovics sta se mudila na Dunaju, da bi pridobila posredovanje Avstrije, da bi ogrski Saksi izstopili iz koalicije ter se vsi nemadarski elementi združili pod vodstvom poslanca Vajde. Ta je tudi že posredoval pri hrvaško-srbski koaliciji, naj bi se hrvaška delegacija v ogrskem parlamentu pridružila narodnostni stranki. — Minister notranjih del, grof Andrassy, je opustil prvotno namero, da bi svoj načrt o splošni volilni pravici predložil najprej municipijem in posebni enketi, temveč predložil načrt direktno državnemu zboru, in sicer najpozneje meseca novembra. Načrt, ki je že popolnoma izgotovljen, temelji na principu, da ima volilno pravico vsak 24 let star moški, ki zna brati in pisati. Volilci, ki so absolvirali srednjo šolo, se uvrste v poseben razred. Druga kategorija obsega take samostojne obrtnike, ki delajo s pomočniki. Ves načrt pa je izdelan tako, da zagotovi nadvlado mad-

jarskemu elementu. — Grof Apponyi je povedal klubu neodvisne stranke, da ogrska vlada kot nadomestilo za zvišanje kvote zahteva ustanovitev užitinske črte, in železniško zvezo z Nemčijo pri Anabergu, toda avstrijska vlada odločno zavrača te zahteve. Bančno vprašanje se je iz pogajanj sploh izločilo. Na vprašanje poslanca Molnarja, kako stališče zavzema napram bančnemu vprašanju, je odgovoril grof Apponyi: „Finančni položaj Ogrske je sedaj tako slab, da bi bila neumnost in blaznost, sedaj le misliti na ustanovitev samostojne banke. Ako se bo finančni položaj izboljšal, potem se tudi temu vprašanju približamo.“ Končno je izrekel Apponyi prepričanje, da se nagodba gotovo dožene, ker je sploh za obe državni polovici boljša kakor je bila Szella-Körberjeva.

* **Mladočeški poraz v Pragi.** Novi poraz Mladočehov pri državnozbornih volitvah v Kraljevih Vinogradih je stranko jako potrl. V tem volilnem okraju je mnogo uradništva, državnega in zasebnega, ki je prej složno volilo ministra dr. Fořta. Ko je ta odložil svoj mandat, se je pa v nekaj mesecih tako izpreobrnilo mnenje volilcev, da je proti Mladočehu inženjerju Karbusu zmagal radikalec Choc, dasi šele pri ožjih volitvah, a je vendar za 300 glasov nadkrilil Mladočehe. Mladočehi zvrčajo krivdo na pomanjkljivo strankarsko organizacijo in na izdajstvo uradništva. Agrarci pa prav iz srea privoščijo ta poraz Mladočehom ter pravi, da je to plačilo za njihovo oholnost in neznačajnost. Tako se je število mladočeških poslancev zopet za enega skrcilo.

* **Papeževa enciklika.** Papeževa ravno kar izšla enciklika proti modernizmu naglašja, da je postal modernizem za cerkev resna nevarnost, zato je papeževa glavna dolžnost, da nastopi proti modernizmu. Potem ukazuje: 1. Pouk v šolastični filozofiji in teologiji se mora v zvezi o pozitivni teologiji in drugih predpisanih študijah podajati v vseh seminarjih in katoliških vseučiliščih v pristnem katoliškem duhu. 2. Modernisti ne smejo poučevati v seminarjih in katoliških vseučiliščih. 3. Škofje morajo kot zastopniki sv. stolice skrbeti, da duhovniki in verniki ne pridejo v dotiko z modernim tiskom. 4. V vsaki škofiji se mora ustanoviti cenzurski kolegij, ki mora nadzorovati katoliške tiskovine, brez škofovega dovoljenja ne sme duhovnik voditi časopisja, a nadzorovati je treba tudi duhovščino, ki sodeluje pri časopisju. 5. Duhovniški kongresi so prepovedani; v vsaki škofiji mora biti nadzorovalni svet proti modernim zmotam in škof mora o tem poročati papežu.

* **Justična reforma v Macedoniji.** Turška vlada se je zaupno poučila o programu macedonske justične reforme, kakršno so predložila poslaništva prizadetih velesil ostalim evropskim velesilam. Turška vlada hoče glavne točke programa že vnaprej izvesti, da vzame veljavo tujim reformam. Seveda bodo njene reforme le polovičarske, a odklanjala bo vsako tuje umešavanje.

* **Delovanje ruskih revolucionarjev.** Od leta 1905. do razpusta druge dume leta 1907. je padlo kot žrtve ruskega terorja nič manjše nego 44.020 oseb. Statistika o teh žrtvah govori dalje sledeče; od strelav iz revolverjev in bomb je bilo ubitih 19.144 oseb, od noža in drugega orožja 2381 oseb, samomorov je bilo 1350, a ostalih 20.704 oseb je bilo težko in lahko ranjenih, od teh je 441 oseb podleglo za ranami. Največ je padlo žrtv v osrednji Rusiji, potem pa na Kavkazu, potem v Finski in Poljski, a najmanjše pa v Sibiriji, to je samo — 2268 oseb. Po poklicu je bilo ubitih največ vojakov in redarjev (12.953), potem židov (7969), članov „črne čete“, mornarjev uradnikov itd. Razen teh so bili 4 ministri, 13 generalnih guvernerjev podguvernerjev ter generalov.

Vestnik.

Odlikovanje. Dne 1. t. m. je bilo štirideset let, odkar učiteljuje tov. Leopold A r m i č, sedaj vodja III. mestne deške ljudske šole v Ljubljani. Tem povodom mu je podelil občinski svet ljubljanski na predlog g. župana Hribarja ljubljansko meščanstvo. Čestitamo!

Tudi — osebna pola! Da spoznamo domišljavost voditeljev „Slomškova zveze“, tisto domišljavost, ki meji že na blaznost, priobčujemo brez komentarja vest iz sobotnega „Slovenca“: „Slomškova zveza“ opozarja vse krajne šolske svete,